

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
ІНСТИТУТ ПОЛІТОЛОГІЇ ТА ПРАВА**

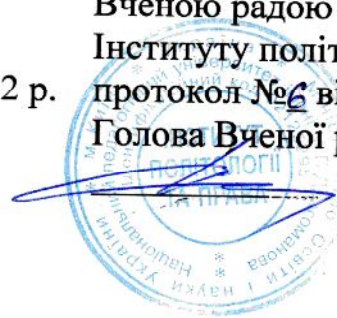
“Затверджено”

на засіданні Приймальної комісії
НПУ імені М.П. Драгоманова
протокол № 4 від 28 березня 2012 р.
Голова Приймальної комісії
Андрющенко В.П.

“Рекомендовано”

Вченою радою
Інституту політології та права
протокол № 6 від 28 лютого 2012 р.
Голова Вченої ради
Андрусишин Б.І.

**ПРОГРАМА
вступного фахового випробування
з Правознавства**

для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр»
на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст»

напряму підготовки 0601 Право

Київ-2012

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Розвиток української державності, створення і удосконалення системи права суверенної України вимагають глибокого знання і розуміння не тільки змісту приписів чинного законодавства, а й основних принципів, ідей, закономірностей і напрямків розвитку основоположних державно-правових явищ. Мета вступного іспиту полягає у визначенні рівня знань вступників щодо основних фундаментальних та галузевих юридичних дисциплін. Вступний іспит має комплексний, синтетичний характер та орієнтований на виявлення знань, умінь і навичок вступників як фахівців рівня молодшого спеціаліста.

У результаті складання вступного випробування абітурієнти повинні

знати:

- поняття та головні ознаки правової держави;
- різновиди форм держави та особливості форми державного управління України;
- специфіку державного апарату України як складової частини механізму держави;
- сутність національного суверенітету держави;
- поняття права, його зміст і джерела;
- різновиди та особливості соціальних і правових норм;
- особливості системи права та законодавства України;
- специфіку правової та правомірної поведінки;
- головні ознаки, види та складові правопорушення;
- визначення та різновиди юридичної відповідальності;
- сутність законності, правопорядку та дисципліни;
- основні елементи, стадії та чинники правового регулювання.

вміти:

- користуватися нормативними документами при рішенні практичних ситуацій;
- давати характеристику державно-правовим явищам;
- виявляти особливі ознаки юридичних категорій;
- встановлювати відмінні та спільні риси при порівнянні тих чи інших понять державно-правової дійсності.

Критерії оцінювання:

- обсяг і глибина знань;
- вміння критично і творчо розглянути програмовий матеріал, робити самостійні логічні висновки;
- вміння пов'язувати теоретичні знання й практичні навички;
- обізнаність із основною та додатковою літературою;

- вміння чітко, точно й правильно оформлювати відповідь на всі теоретичні питання;
- рівень мовленнєвої та загальної культури. Зокрема: вживання слів відповідно до їх значення, володіння нормами літературної вимови та акцентуації, точність вживання граматичних форм, чистота мовлення, етика поведінки.

<i>Рівень</i>	<i>Кількісна характеристика рівня</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта на питання теоретичного змісту</i>
Низький	100-123 бали	Абітурієнт не усвідомлює змісту питання білету, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Наявна повна відсутність уміння міркувати.
Задовільний	124-149 балів	Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Абітурієнт поверхово володіє умінням міркувати, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту запитання.
Достатній	150-174 балів	У відповідях на питання білету допускаються деякі неточності або помилки непринципового характеру. Абітурієнт демонструє розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу властивостей. Помітне прагнення абітурієнта логічно розмірковувати при відповіді на питання білета.
Високий	175-200 балів	Абітурієнт дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету. Його відповіді свідчать про розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА.

1. Причини та умови виникнення держави.
2. Концепції походження держави.
3. Поняття та ознаки держави.
4. Поняття і суть державного суверенітету.
5. Типологія держав. Різноманітність підходів до історичної типології держав.
6. Історичний тип держави: поняття, види, характеристика.
7. Поняття, ознаки і види монархій.
8. Поняття, ознаки і види республік.
9. Проста (унітарна) держава: поняття, ознаки, різновиди.
10. Поняття, ознаки і види федерації.
11. Поняття та ознаки конфедерації.
12. Поняття, ознаки і різновиди демократичних державних режимів.
13. Поняття і різновиди антидемократичних державних режимів.
14. Поняття і характеристика зовнішніх і внутрішніх функцій сучасної держави.
15. Форми здійснення функцій держави.
16. Поняття та структура механізму держави.
17. Принципи організації і діяльності апарату сучасних держав.
18. Орган держави: поняття, ознаки. Класифікація органів держави.
19. Політичні, економічні, соціальні фактори становлення громадянського суспільства.
20. Роль держави в громадянському суспільстві.
21. Поняття та елементи політичної системи суспільства.
22. Поняття і класифікація об'єднань громадян.
23. Місце та роль держави в політичній системі суспільства.
24. Поняття, суть і види правового статусу особи.
25. Структура правового статусу особи.
26. Міжнародно-правове регулювання прав людини.
27. Поняття і ознаки прав людини. Класифікація прав людини.
28. Поняття та основні ознаки правової держави.
29. Закріплення основних ознак правової держави в Конституції України.
30. Основні підходи до право розуміння.
31. Поняття та ознаки права.
32. Співвідношення права і економіки, права і політики, права і держави.
33. Функції права: поняття, види і характеристика.
34. Правосвідомість: поняття, види.
35. Поняття, характерні риси правової культури суспільства і людини.
36. Поняття і структура правової системи держави.
37. Характеристика основних типів правових систем сучасності.
38. Джерела (форми) права: поняття, ознаки, види.

39. Поняття і суть правотворчості. Види правотворчості.
40. Поняття, ознаки та види нормативно-правових актів.
41. Закон: поняття, ознаки, види.
42. Поняття, види і система підзаконних нормативно-правових актів України.
43. Поняття та ознаки системи права. Елементи системи права.
44. Поняття галузі права. Основні критерії розмежування галузей права.
45. Поняття та види соціальних норм.
46. Структура норми права. Види диспозицій, гіпотез і санкцій.
47. Форми викладу правових норм в статтях нормативно-правового акту.
48. Поняття, мета і форми систематизації нормативно-правових актів.
49. Поняття, види та способи тлумачення правових норм.
50. Поняття, суть і основні форми реалізації правових норм.
51. Поняття, ознаки і класифікація правовідносин.
52. Юридичні факти: поняття, функції, види.
53. Поняття, ознаки і види правопорушень.
54. Поняття, характерні ознаки і види юридичної відповідальності.
55. Функції і принципи юридичної відповідальності.
- 56.

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

1. Поняття і предмет конституційного права.
2. Метод конституційно-правового регулювання.
3. Поняття системи конституційного права.
4. Інститути конституційного права України.
5. Норми конституційного права, їх структура і зміст.
6. Джерела конституційного права України.
7. Конституційно-правові відносини.
8. Конституційно-правова відповідальність.
9. Поняття і основні юридичні властивості Конституції України.
10. Структура і функції Конституції України 1996 р.
11. Правова охорона Конституції України.
12. Поняття конституційного ладу України.
13. Поняття державного ладу, закріпленого Конституцією України.
14. Поняття конституційно-правового статусу особи в Україні.
15. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні.
16. Поняття особистих (громадянських) прав і свобод людини в Україні та їх юридичні гарантії.
17. Поняття політичних прав і свобод громадян України та їх юридичні гарантії.
18. Поняття економічних, соціальних, культурних прав і свобод особи в Україні та їх юридичні гарантії.
19. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні.
20. Поняття громадянства і належність до громадянства України.
21. Підстави набуття громадянства України.

22. Підстави припинення громадянства України.
23. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні.
24. Поняття прямого народовладдя.
25. Вибори – пріоритетна форма безпосередньої демократії.
26. Виборчий процес і його стадії.
27. Поняття і види референдумів в Україні.
28. Державна влада як інститут конституційного права.
29. Конституційні засади закріплення, організації та здійснення державної влади в Україні.
30. Поняття, система і види органів державної влади в Україні.
31. Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні.
32. Функції і повноваження Верховної Ради України.
33. Основні форми діяльності Верховної Ради України.
34. Законодавчий процес та його стадії.
35. Поняття статусу народного депутата України.
36. Повноваження і форми діяльності народного депутата України.
37. Загальна характеристика правового статусу Президента України.
38. Порядок виборів Президента України.
39. Функції та повноваження Президента України.
40. Правовий статус Ради національної безпеки і оборони України.
41. Поняття виконавчої влади і система її органів.
42. Кабінет Міністрів України – вищий орган у системі органів виконавчої влади.
43. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади.
44. Місцеві державні адміністрації, їх завдання, повноваження і порядок формування.
45. Конституційний Суд України – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні.
46. Суди – виключні органи правосуддя в Україні. Система судів загальної юрисдикції, їх функції і повноваження.
47. Поняття правового статусу прокуратури України.
48. Поняття територіального устрою України.
49. Автономна Республіка Крим – територіальна автономія у складі України.
50. Поняття і принципи місцевого самоврядування в Україні.
51. Система, органи та посадові особи місцевого самоврядування в Україні.
52. Законодавчі основи забезпечення національної безпеки України.

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

1. Предмет та метод цивільно-правового регулювання.
2. Функції цивільного права. Принципи цивільного права.
3. Поняття, елементи і структурні особливості цивільного правовідношення.
4. Поняття і зміст цивільної правосуб'єктності.
5. Види цивільних правовідносин.
6. Правоздатність фізичних осіб. Зміст цивільної правоздатності.

7. Дієздатність фізичних осіб: поняття і види.
8. Обмеження дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи недієздатною.
9. Порядок, умови і правові наслідки визнання фізичної особи безвісно відсутньою і оголошення її померлою.
10. Поняття й ознаки юридичної особи. Правоздатність і дієздатність юридичної особи.
11. Представництва і філії юридичних осіб.
12. Порядок і способи створення юридичних осіб.
13. Види юридичних осіб, їхня класифікація і її цивільно-правове значення.
14. Поняття і види юридичних фактів у цивільному, праві. Юридичні склади.
15. Об'єкти цивільних правовідносин.
16. Умови дійсності правочинів.
17. Недійсність правочину. Правові наслідки недійсності правочину.
18. Оспорювані й нікчемні правочини.
19. Принципи здійснення прав і виконання обов'язків у цивільному праві.
20. Способи здійснення цивільних прав і виконання цивільно-правових обов'язків.
21. Межі здійснення цивільних прав. Поняття і форми зловживання правом.
22. Способи захисту цивільних прав.
23. Захист цивільних прав.
24. Поняття і види представництва.
25. Цивільно-правова відповідальність: поняття і підстави виникнення.
26. Поняття, функції, види та форми цивільно-правової відповідальності.
27. Поняття і значення позовної давності. Види строків позовної давності.
28. Застосування і обчислення строків позовної давності.
29. Правовий режим і об'єкти права власності Українського народу.
30. Поняття і види обмежених речових прав. Обмежені речові права і право власності.
31. Види цивільно-правових способів захисту речових прав.
32. Засоби індивідуалізації товарів і їх виробників, особливості їх цивільно-правового режиму.
33. Поняття виключного права на об'єкти інтелектуальної власності, його відмінність від речових прав.
34. Право інтелектуальної власності: поняття, система, система об'єктів.
35. Право промислової власності: поняття, об'єкти і суб'єкти.
36. Види об'єктів авторського права.
37. Зміст суб'єктивного авторського права. Особисті немайнові та майнові права автора.
38. Захист авторських прав.
39. Поняття і функції суміжних прав. Об'єкти і суб'єкти суміжних прав.
40. Види особистих немайнових прав.
41. Підстави виникнення зобов'язань, їх класифікація.
42. Зміна осіб у зобов'язанні.
43. Виконання зобов'язань. Принципи виконання зобов'язань.

44. Способи забезпечення виконання зобов'язань.
45. Порядок укладення договору.
46. Система договорів з відчуження майна.
47. Договір купівлі-продажу
48. Договір дарування
49. Договір поставки: загальна характеристика.
50. Договір ренти.
51. Договір довічного утримання (догляду).
52. Договір найму: поняття, види, особливості.
53. Договір підряду
54. Поняття і види авторських договорів. Умови авторського договору.
55. Поняття, форма і зміст договору комерційної концесії.
56. Поняття і види транспортних договорів.
57. Поняття та класифікація особистих немайнових прав фізичних осіб.
58. Інформація як особливий об'єкт цивільних прав.
59. Поняття і види договорів з надання послуг.
60. Цивільно-правове регулювання розрахунків. Форми розрахунків.
61. Поняття та зміст договору простого товариства. Види договорів простого товариства.
62. Поняття і система недоговірних зобов'язань
63. Поняття і система деліктних зобов'язань.
64. Спадкування за заповітом. Поняття і види заповіту.
65. Зміст заповіту.
66. Спадковий договір: загальна характеристика.
67. Поняття, зміст і суб'єктів права на обов'язкову частку у спадщині.
68. Спадкування за законом.
69. Оформлення спадкових прав
70. Порядок прийняття спадщини.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

1. Виконавча влада як гілка державної влади та її управлінська спрямованість.
2. Поняття адміністративного права.
3. Поняття і сутність предмету адміністративного права.
4. Метод адміністративного права.
5. Принципи адміністративного права.
6. Система і джерела адміністративного права.
7. Адміністративне право і адміністративна реформа.
8. Поняття та структура адміністративно-правової норми.
9. Поняття і особливості (характерні риси) адміністративно-правових відносин.
10. Поняття та система суб'єктів адміністративного права.
11. Адміністративна реформа в Україні
12. Поняття, особливості та види державної служби.

13. Поняття і види державних службовців, їх права та обов'язки.
14. Поняття і сутність державного управління.
15. Принципи та функції державного управління.
16. Поняття адміністративно-правових методів та їх види.
17. Поняття адміністративного примусу.
18. Адміністративно-запобіжні заходи.
19. Способи забезпечення законності в державному управлінні.
20. Звернення громадян.
21. Поняття адміністративного правопорушення (проступок), його ознаки. Юридичний склад адміністративного правопорушення.
22. Поняття і ознаки адміністративної відповідальності.
23. Поняття та ціль адміністративного стягнення. Система і види адміністративних стягнень.
24. Поняття і принципи адміністративного процесу. Структура адміністративного процесу.
25. Адміністративні провадження: поняття, класифікація, стадії.
26. Порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення. Стадії провадження.
27. Державне управління у сфері економічної діяльності держави.
28. Державне управління у сфері промисловості та господарювання.
29. Адміністративно-правове регулювання в сфері міжгалузевого управління.
30. Управління соціально-культурним будівництвом.
31. Управління національною безпекою і обороною.
32. Державний кордон та його охорона.
33. Управління у сфері внутрішніх справ.
34. Управління закордонними справами.
35. Організація управління юстицією.
36. Поняття та основні ознаки адміністративних послуг.
37. Класифікація адміністративних послуг.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

1. Завдання кримінального права. Метод кримінального права.
2. Поняття і значення принципів кримінального права. Законодавче визначення принципів кримінального права та їх практичне значення.
3. Система принципів кримінального права і їх характеристика.
4. Чинність закону про кримінальну відповідальність в часі.
5. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність в часі.
6. Поняття закону, що усуває караність діяння, пом'якшує покарання, або іншим чином поліпшує кримінально-правове положення особи, що вчинила злочин.
7. Національний та універсальний принципи чинності закону про кримінальну відповідальність.
8. Видача осіб, які обвинувачуються у вчиненні злочину, та особи, яка засуджена за вчинення злочину.

9. Чинність кримінального закону в просторі.
10. Ознаки злочину та їх характеристика.
11. Класифікація злочинів, її критерії і кримінально-правове значення.
12. Поняття і значення складу злочину. Злочин і склад злочину. Ознаки складу злочину. Види складу злочину.
13. Склад злочину і кваліфікація злочину. Поняття кваліфікації злочинів.
14. Поняття і значення об'єкту злочину.
15. Класифікація об'єктів злочину, її критерії і значення.
16. Об'єкт і предмет злочину.
17. Поняття, види і значення злочинних наслідків. Матеріальні і формальні склади злочинів.
18. Поняття і ознаки причинного зв'язку в кримінальному праві.
19. Спосіб, засоби, знаряддя, обстановка, час, місце вчинення злочину і їх кримінально-правове значення.
20. Поняття і ознаки суб'єкта злочину.
21. Осудність, як одна з ознак суб'єкта злочину. Поняття осудності та її зміст.
22. Поняття та критерії неосудності, кримінально-правове значення неосудності.
23. Обмежена осудність та її критерії. Наслідки визнання особи обмежено осудною.
24. Поняття, ознаки і значення суб'єктивної сторони злочину.
25. Форми вини, критерії їх виділення.
26. Умисел і його види.
27. Необережність і її види.
28. Подвійна (змішана) вина.
29. Поняття помилки. Юридична і фактична помилки, їх види і кримінально-правове значення.
30. Закінчений злочин. Види злочинів за моментом закінчення.
31. Поняття і ознаки готування до злочину. Відмінність готування до злочину від виявлення наміру його вчинити.
32. Поняття, ознаки і види замаху на злочин.
33. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця.
34. Діяльне каяття і його відмінність від добровільної відмови від доведення злочину до кінця.
35. Форми співучасті у злочині, критерії і значення їх виділення.
36. Відповідальність співучасників при незакінченому злочині і при невдалій співучасті.
37. Екссес виконавця злочину.
38. Відповідальність за співучасть у злочинах із спеціальним суб'єктом.
39. Поняття причетності до злочину, її відмінність від співучасті у злочині.
40. Види множинності злочинів, критерії і значення їх виділення.
41. Умови правомірності необхідної оборони.
42. Умови правомірності затримання злочинця.
43. Поняття крайньої необхідності і умови її правомірності.

44. Умови кримінальної відповідальності при вчиненні злочину під впливом фізичного або психічного примусу.
45. Умови відповідальності за виконання злочинного наказу.
46. Види звільнення від кримінальної відповідальності.
47. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.
48. Штраф. Поняття і розміри штрафу.
49. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.
50. Громадські роботи. Поняття, порядок та строки цього виду покарання.
51. Службові обмеження для військовослужбовців.
52. Арешт як вид покарання.
53. Обмеження волі.
54. Призначення покарання за сукупністю злочинів.
55. Призначення покарання за сукупністю вироків.
56. Поняття та види звільнення від покарання та його відбування.
57. Види примусових заходів медичного характеру.
58. Примусове лікування. Особи, до яких може бути застосоване примусове лікування.
59. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.
60. Примусові заходи виховного характеру.
61. Державна зрада. Поняття і склад цього злочину.
62. Диверсія. Поняття і склад злочину.
63. Умисне вбивство. Поняття, склад і види цього злочину.
64. Поняття і види тілесних ушкоджень.
65. Побої і мордування. Поняття, склад і види цього злочину.
66. Каткування. Поняття, склад і види цього злочину.
67. Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини. Поняття, склад і види цього злочину.
68. Перешкодження здійсненню виборчого права. Поняття, склад і види цього злочину.
69. Злочини проти трудових прав громадян.
70. Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння). Поняття, склад і види цього злочину.
71. Заняття забороненими видами господарської діяльності. Поняття, склад і види цього злочину.
72. Порухення порядку зайняття господарською та банківською діяльністю. Поняття, склад і види цього злочину.
73. Шахрайство з фінансовими ресурсами. Поняття, склад і види цього злочину.
74. Обман покупців та замовників. Поняття, склад і види цього злочину.
75. Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів проти довкілля.
76. Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів проти громадської безпеки.

77. Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів проти безпеки виробництва.
78. Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
79. Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів проти громадського порядку та моральності.
80. Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.
81. Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів у сфері охорони державної таємниці, недоторканності держаних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.
82. Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електров'язку.
83. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Поняття, склад і види цього злочину.
84. Самоправство. Поняття і склад цього злочину.
85. Поняття, кримінально-правова характеристика та види злочинів проти правосуддя.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Теорія держави і права.

1. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Загальна теорія права (з схемами, кросвордами, тестами): підручник. –К.: хрінком Інтер, 2005. – 192с.
2. Кравчук М.В. Проблеми теорії держави і права (опорні конспекти) : навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – 2-ге вид. К.: ВД «Професіонал», 2004. – 400с.
3. Скакун О.Ф. Теория государства и права (энциклопедический курс) : учебник. – Харьков : Эспада, 2005. -840с.
4. Теорія держави і права: навч. посіб. / за заг. ред.. С.Л. Лисенкові, В.В. Копейчикова. – К.: Хрінком Інтер, 2006. – 688с.
5. Гусарев С.Д., Олійник А.Ю., Слюсаренко О.Л. Теорія держави і права: Навч. посібник. – К., 2008.
6. Загальна теорія держави і права / За ред. В.В. Копейчикова. – К.: Юрінком Інтер, 2002.
7. Загальна теорія держави та права / За ред. М.В. Цвіка, В.Д. Ткаченка, О.В. Петришина. – Х.: Право, 2002. – 432 с.
8. Марчук В.М., Ніколаєва Л.В. Основні поняття та категорії права : Навч. посібник. – К.: Істина, 2001.
9. 10. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави: Навч. посібник. – 5-те вид., зі змінами. – К.: Атіка, 2001. – 176 с.

11. Теорія держави та права: Навч. посіб. / Укл. Л.М. Шестопалова. – К.: Прецедент, 2004. – 234 с.
12. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник. Н.М. Оніщенко. (ред.) 2-ге вид., К., 2008.
13. Теорія права та держави: підручник / Х.: Одиссей, 2007
14. Теорія держави та права: посібник для підготовки до іспитів / С.М. Тимченко й ін. – 3-тє вид., - К., 2007

Адміністративне право.

1. Адміністративне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т.- Т. 2: Особлива частина / Ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін.-К.: Юрид. думка, 2005.-С. 264-281.
2. Адміністративне право України: Підручник / За заг. ред. С. В. Ківалова.- Одеса: Юридична література, 2003.- С. 596-626.
3. Адміністративне право України: Підручник / Ю. П. Битяк, В. М. Га-ращук, О. В. Дьяченко та ін.; За ред. Ю. П. Битяка.- К.: Юрінком Інтер 2005.-С. 420-427.
4. Колпаков В.К., Кузьменко О.В. Адміністративне право України: Підручник.- К.: Юрінком Інтер, 2003.- С. 406-413.

Цивільне право

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30 — Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40 — Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18. — Ст. 144.
4. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 40 (№№ 40—42), ст. 492.
5. Цивільне право України : навч. посіб. / [Білоусов Ю. В. та ін.]; за ред. Р. О. Стефанчука. — К.: Правова єдність, 2009. — 531, [1] с.
6. Цивільне право: практикум: навч. посіб. / [Д.В.Боброва, І.А.Безклубий, Е.М.Багач та ін.]; відп. ред.: Р.А.Майданик, Н.С.Кузнєцова, О.В.Дзера; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — К.: Правова єдність, 2008. — 621 с.: табл. — (Серія «Методика цивільного права» / [редкол.: Н.С.Кузнєцова (відп. ред.) та ін.]).
7. Цивільне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т. / За ред. Я. М. Шевченко. — К.: Ін Юре, 2003.
8. Цивільне право України. Кн. 1 та 2: Підручник: / За ред. О. В Дзери, Н. С. Кузнєцовой. — К.: Юрінком Інтер, 2002.
9. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. / За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцовой, В. В. Луця. — К.: Юрінком Інтер, 2005.

Конституційне право

1. Конституційне право України. Академічний курс : Підручник 6 У 2т. Ю.С. Шемшученко (заг. ред.).- К., Т.1 2006, Т.2 2008.
2. Конституційне право України : Хрестоматія : Навч. посібник для студентів ВНЗ К.,2003.
3. Конституційне право України: Підручник / За ред. проф. В. Ф. Погорілка. — К.: Наук, думка, 2005.
4. Конституційне право України: Підручник / За ред. проф. В. Я. Тація, В. Ф. Погорілка, Ю. М. Тодика. — К: Укр. правнича фундація, 1999.
5. Конституційне право України: Підручник / За ред. Ю. М. Тодика, В. С. Журавського. — К.: Ін Юре, 2002.
6. Фрицький Ю.Ф. Конституційне право України: Підручник. — К.: Юрінком Інтер, 2007.
7. Годованець В.Ф. Конституційне право України: Навч. посіб. — К.:МАУП, 2005.
8. Кравченко В.В. Конституційне право України: Навч. посіб. — К.: Атіка, 2008.

Кримінальне право.

1. Кримінальне право України: заг. частина: підручник. / [Ю.В.Александров, В.І.Антипов, М.В.Володько та ін.]; за ред. М.І.Мельника, В.А.Клименка; Київ. нац. ун-т внутр. справ, Київ. міжнар. ун-т. — Вид. 4 – е, перероб. та доповн. — К.: Атіка, 2008. — 374, [1] с
2. Кримінальне право України : особлива частина: підручник. / [Ю.В.Александров, О.О.Дудоров, В.А.Клименко та ін.]; за ред. М.І.Мельника, В.А.Клименка; Київ. нац. ун-т внутр. справ, Київ. міжнар. ун-т. — [2-е вид., перероб. та допов.] — К.: Атіка, 2008. — 711 с
3. Мельник М.І., Хавронюк М.І. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України – К., Канон 2001 р.
4. Коржанський М.Й. Науковий коментар Кримінального кодексу України. – К. 2001 р.
5. Матишевський П.С. Кримінальне право України (Загальна частина) Підручник – К., А.С.К.- 2001 г
6. Матишевський П.С. Кримінальне право України (Особлива частина) Підручник – К., А.С.К.- 2002г